
FOLKETINGET

Europaudvalget og Beskæftigelsesudvalget

EU-konsulenten

Til: Udvalgenes medlemmer
Dato: 2. februar 2017

Kontaktperson:
Lotte Rickers Olesen
Lokal nr: 3330

Koordinering af sociale sikringsordninger

Sammenfatning

Mulighed for indeksering af børnecheck indgår ikke i Kommissionens forslag til revision af reglerne for koordinering af sociale sikringsordninger. Derimod er der et krav om, at en EU-borger skal have arbejdet eller været forsikret min. 3 måneder, før man kan få dagpenge. Der er også en udvidelse af retten til at tage dagpenge med til jobsøgning i et andet EU-land fra 3 til 6 måneder. Forslaget er udtaget til nærhedstjek i Folketinget.

Når en borger, der har optjent ret til en social ydelse i et land, pludselig rejser til et andet land, opstår der et behov for at koordinere myndighederne imellem. Dels for at undgå, at borgerne mister retten til optjente ydelser, dels for at undgå at borgerne får ydelserne udbetalt dobbelt. EU har haft regler om koordinering af sociale ydelser siden 1959. De er jævnligt blevet opdateret – senest i 2004 med forordning 883/2004. Den opdatering, der nu er på bordet, ændrer ikke de fundamentale principper, men justerer reglerne på udvalgte områder. Forslaget skal bl.a. tage højde for nye domstolsafgørelser, modernisere reglerne og modvirke snyd. Denne noter beskriver hovedelementerne i Kommissionens forslag.¹

¹ KOM(2016)815

Optjeningskrav for dagpenge

Kommissionen har i 2013 kigget kritisk på de finske regler for optjening af ret til dagpenge. Det gav anledning til bekymring i Danmark om, hvorvidt det danske optjeningskrav på 296 timers arbejde i Danmark i løbet af tre måneder var i strid med EU-retten. Det nye forslag fjerner denne tvivl. Kommissionen foreslår nemlig en ændring, der indebærer, at EU-borgeren enten skal have arbejdet eller været forsikret i minimum tre måneder i det land, hvor EU-borgeren søger arbejdsløshedsunderstøttelse før, EU-borgerens arbejdsperioder optjent i andre lande medregnes i vurderingen af, om borgeren er berettiget til støtte. I de tre måneder skal den arbejdsløse dækkes i det land, hvor personen senest har haft job. Det danske krav om medlemskab af en A-kasse er ikke berørt af dette.

Dagpenge med til jobsøgning i udlandet i 6 måneder

I dag giver forordningen ret til at tage dagpenge med til udlandet i tre måneder, hvilket nationale myndigheder *kan* forlænges til højst seks måneder. De danske regler giver ikke denne mulighed for at forlænge op til seks måneder. Kommissionens forslag lægger nu op til, at arbejdsløse skal have ret til at tage dagpenge med til udlandet i seks måneder, hvilket *kan* forlænges op til udgangen af perioden, hvor personen er berettiget til ydelsen. Hensigten er at øge mobiliteten af arbejdskraft i EU. Den arbejdsløse skal fortsat stå til rådighed for arbejdsformidlingen i det land, hvor vedkommende senest har været forsikret.

Hvor er grænsependlere dækket ved arbejdsløshed?

Hvis grænsependlere mister job, får de i dag dagpenge i det land, hvor de bor. Mens pendlerne i mange lande betaler sociale bidrag i det land, hvor de arbejder. Kommissionen finder det uretfærdigt, og foreslår derfor at ændre det, så de to ting følges ad. Forslaget er således, at fuldtidsledige får arbejdsløshedsydelse fra det land, hvor den ledige senest har haft min. 12 måneders beskæftigelse. Har den ledige arbejdet under 12 måneder i et andet land end, der hvor vedkommende bor, eller er der tale om en deltidsledig, er det fortsat bopælslandet, der er ansvarligt for at udbetale ydelsen.

Borgere skal have en opholdstilladelse for at få ret til sociale ydelser

EU-Domstolen har fastslået, at borgere, der hverken er arbejdstagere, aktivt jobsøgende, eller i familie med en vandrende arbejdstager, ikke har ret til sociale ydelser, når de opholder sig i et andet EU-land end deres eget.²

Forordningen handler om koordinering af **sociale sikringsydelser**, f.eks.:

Arbejdsløshedsdagpenge
Sygedagpenge
Barseldagpenge
Førtidspension
Folkepension
Efterløn
Børnepenget

Forordningen dækker ikke disse ydelser:

Kontanthjælp
SU

² I sagerne Dano C-333/13 og Brey C-140/12.

Kommissionens foreslår nu, at det skrives ind i forordningen, at EU-landene kan gøre adgang til sociale ydelser betinget af en gyldig opholdstilladelse. For at opnå en opholdstilladelse skal man være arbejdstager, jobsøgende, selvforsørgende eller familie til arbejdstager.

Koordinering af forældreydelser

I dag anser forordningen ydelser til forældre, der passer et barn hjemme (f.eks. de danske barselsdagpenge) for en ydelse til hele familien. De er underlagt regler, der skal forhindre, at samme familie kan få ydelse til samme formål i to lande. Det vil Kommissionen ændre, så barselsdagpenge bliver anset for en individuel og personlig rettighed. Det vil betyde, at hvis mor arbejder i et land og far i et andet, så kan de godt samtidig få hver deres barselsdagpenge. Dermed kan de lande, der ønsker at opfordre til fælles forældreansvar, fjerne økonomiske ulemper for familierne ved fælles barsel.

Ydelser ved plejebæhov af ubegrænset varighed

Kommissionen foreslår at indføre et særligt kapitel, der handler om at koordinere ydelser til pleje af ubegrænset varighed, så de svarer til reglerne for ydelser ved sygdom. Reglerne klargør, at det land, hvor personen med behov for langtidspenje er forsikret, betaler pengene til det land, hvor personen bor. Kommissionen vurderer, at der er ca. 80.000 borgere i EU, som har ophold i en anden medlemsstat og er berettiget til en sådan ydelse. Dette forslag medfører ikke ændring af de danske regler på området.

Ingen indeksering af børnecheck i forslaget

Den danske regering har arbejdet for, at forslaget skulle inkludere et forslag om at indeksere børnepenge, så størrelsen på børnechecken ville svare til leveomkostningerne i det land, hvor barnet bor. Kommissionen har ikke taget den ændring med i revisionen ud fra følgende argumenter:

- EU-landene kan kun spare meget få penge på indeksering.
- Indeksering vil være bureaukratisk og svært at administrere
- Det er mest retfærdigt, at EU-borgere, der betaler samme skat som nationale borgere, også modtager samme ydelser.³

Den danske regering må derfor arbejde på at få sit forslag ind i forhandlingerne. Foreløbig er Østrig på linje med Danmark i denne sag.

³ Kommissær Marianne Thyssen på pressemøde om forslaget, den 13. december 2016.

Udstationerede arbejdstagere

Forslaget skal desuden styrke de administrative redskaber til at sikre, at udstationerede arbejdstagere får sociale ydelser i det land, hvor arbejdsgiveren er etableret (styrket forpligtelse til brug af formular A1). Disse er ikke omfattet af koordineringsreglerne. Definitionerne bringes i overensstemmelse med det foreslåede udstationeringsdirektiv.

Endelig giver forslaget Kommissionen beføjelser til - gennem delegerede retsakter - at vedtage tilpasninger i bilagene om tekniske, landespecifikke data.

Reaktioner på forslaget

LO og FTF er tilfredse med, at det danske optjeningskrav for dagpenge kan bestå og for inkludering af Domstolens praksis, der betyder, at ikke-økonomisk aktive borgere ikke har ret til sociale ydelser i andre EU-lande. De øvrige elementer er LO og FTF utilfredse med. Det gælder både muligheden for at tage dagpenge med på jobjagt i andre EU-lande, der udvides fra tre til seks måneder, og forslaget om, at grænsependlere skal have ydelser i det land, de sidst har arbejdet i. Desuden savner de to organisationer en præcisering af arbejdstagerbegrebet og mulighed for at indeksere børnepenge.⁴

DA er også tilfreds med tre måneders optjeningskrav for dagpenge og for tydeliggørelsen af, at ikke-økonomisk aktive borgere ikke har ret til sociale ydelser i andre EU-lande. Dog havde DA gerne set, at det var præciseret, at det samme gælder borgere, der mister deres arbejdstagerstatus, som fastslået af Domstolen i Alimanovic-sagen.⁵ DA savner muligheden for at indeksere ydelser, og er imod forslaget om eksport af dagpenge i op til seks måneder.

KL peger bl.a. på, at flere elementer i forslaget kan betyde nye forpligtelser og dermed øgede administrative omkostninger for jobcentrene.

AC støtter forlængelse af den periode en arbejdsløs kan få dagpenge til jobsøgning i udlandet fra tre til seks måneder.

⁴ [LO og FTF's høringsvar af 17. januar 2017](#). EEU, 2016, Bilag 2, KOM(2016)815

⁵ Alimanovic C-67/14.

FA (Finanssektorens Arbejdsgiverforening) er imod forslaget om at udvide muligheden for eksport af dagpenge til seks måneder, bl.a. fordi et dansk studie har vist, at danske jobsøgende fandt job inden for den første måned. FA er ligeledes kritisk over bedre mulighed for at vedtage delegerede retsakter.⁶

Overholder forslaget nærhedsprincippet?

Folketinget skal i forbindelse med nærhedstjekket tage stilling til, om de områder, der behandles i forslaget bedst reguleres på EU-niveau eller på nationalt niveau. Såfremt Folketinget finder, at dette område bedst reguleres på nationalt niveau, og at forslaget dermed strider mod nærhedsprincippet, skal Folketinget inden for en frist på otte uger sende en såkaldt begrundet udtalelse til Kommissionen. **Fristen udløber den 9. marts 2017.** Folketinget har også mulighed for at afgive bemærkninger til forslagets politiske indhold over for Kommissionen – her gælder ingen tidsfrist.

Kommissionen argumenterer for, at nærhedsprincippet er overholdt, da forslaget opdaterer en eksisterende forordning, der handler om at koordinere sikringsordninger i tværnationale situationer, altså når borgerne flytter på tværs af landegrænser i EU.

Den danske regering tilslutter sig Kommissionens vurdering.⁷

Foreløbigt har 7 kamre i 6 nationale parlamenter indledt en nærhedsbehandling af forslaget (Tjekkiet, Finland, Sverige, Tyskland, Litauen og Rumænien) – foruden Folketinget. Der foreligger endnu ingen udtalelser fra disse parlamenter.

⁶ For hørings svar, se [Regeringens grund- og nærhedsnotat af 1. februar 2017](#). EEU. 2017, Bilag 4, KOM(2016)815

⁷ Regeringens [grund- og nærhedsnotat af 1. februar 2017](#). EEU. 2017, Bilag 4, KOM(2016)815